

Spis treści

Przedmowa	11
Wstęp	13
1. Przedmiot i zakres pracy	13
2. Stan badań	16
3. Baza źródłowa	18
4. Ujęcie tematu i struktura pracy	20
 Rozdział I	
Warunki rozwoju prasy w Księstwie Warszawskim	23
1. Stan czasopiśmiennictwa na ziemiach przyszłego Księstwa Warszawskiego	23
1.1. Ziemie zaboru pruskiego – jesień 1806 r.	23
1.2. Departamenty galicyjskie – lato 1809 r.	24
2. Tradycje polskie i wzory obce	25
3. Baza typograficzna	28
4. Stopień urbanizacji	35
5. Poziom szkolnictwa	36
 Rozdział II	
Sytuacja prawna, zagadnienia kontroli	39
1. Prawo prasowe	39
1.1. Usytuowanie cenzury w strukturach administracji państwowej	39
1.2. Przepisy wykonawcze dla cenzorów	41
1.3. Przepisy szczegółowe dotyczące dzienników praw i dzienników departamentowych	45
2. Dyskusja nad ustawą o wolności druku	47

2.1. Wolność słowa i cenzura w świadomości społecznej	47
2.2. Prace legislacyjne	49
3. Działalność cenzury	55
3.1. Czasy Komisji Rządzącej – ustanowienie kontroli francuskiej	55
3.2. Serwisy informacyjne – rola Napoleona w doborze informacji	58
3.3. Ingerencje francuskie – władze wojskowe, rezydenci	61
3.4. Władze krajowe – zakres ingerencji cenzorskich	64
3.5. Konflikty polsko-francuskie	67
3.6. Praktyka cenzury – wybrane przykłady	69
3.6.1. Wokół konstytucji Księstwa	69
3.6.2. Wojna w Hiszpanii	72
3.6.3. Rok 1812	74
3.7. Cenzorskie ingerencje w tekst	77
4. Okupacja austriacka	80
5. Okupacja rosyjska	84

Rozdział III

Twórcy prasy	87
1. Redaktorzy i wydawcy	87
1.1. Gazety	87
1.2. Czasopisma	93
1.3. Periodyki urzędowe	95
2. Organizacja redakcji i wydawnictwa prasowego	103
2.1. Organizacja procesu redakcyjnego	103
2.2. Typy redaktorów i wydawców	105
2.2.1. Entrepreneur	105
2.2.2. Gazeciarz	106
2.2.3. Wydawca instytucjonalny	106
2.2.4. Redaktor z urzędu	107
2.2.5. Entrepreneur druku	107
2.2.6. Wydawca właściciel i redaktor najemny	108
2.2.7. Nowiniarz	111
2.3. Współpracownicy	111
2.3.1. Tłumacze	113
2.3.2. Korespondenci	113
2.3.3. Personel pomocniczy	115

2.4. Zagadnienie kolegalności redakcyjnej	115
3. Środowisko twórców prasy	117
3.1. Anonimat	118
3.2. Pozycja społeczno-zawodowa	120
3.3. Poziom wykształcenia	121
Rozdział IV	
Typologia prasy. Charakterystyka zawartości	123
1. Typologia prasy	124
2. Gazety	129
2.1. „Gazeta mówiona”	129
2.2. „Dziennik Doniesienia” – gazeta ogłoszeniowa typu „Intelligenzblatt”	130
2.3. Gazety ogólnoinformacyjne	133
2.3.1. Dział krajowy	134
2.3.1.1. Poezja	136
2.3.1.2. Porady gospodarskie i medyczne	139
2.3.2. Dział zagraniczny	140
2.3.2.1. Doniesienia polityczne	140
2.3.2.2. „Rozmaite Wiadomości”	146
2.3.3. Dział ogłoszeniowy	147
2.3.3.1. Inzeraty	147
2.3.3.2. „Dostrzeżenia meteorologiczne”	149
2.3.4. Tempo przekazu informacji	150
2.3.5. Teatr, publicystyka, zagadki	155
2.3.5.1. Szarady, logogryfy, chronostychy	155
2.3.5.2. Krytyka teatralna	157
2.3.5.3. Publicystyka polityczna	166
2.4. Niezrealizowana gazeta z 1812 r.	173
3. Czasopisma urzędowe	175
3.1. „Dziennik Praw” i inne pisma „Ministerium Sprawiedliwości”	175
3.2. Dzienniki departamentowe	178
3.2.1. „Dziennik Departamentu Kaliskiego”	178
3.2.2. „Dziennik Departamentowy Łomżyński”	187
4. Czasopisma propagandowe	190

4.1. „Dyariusz Sejmowy”, „Dziennik Konfederacji Generalnej Królestwa Polskiego” oraz ich francuskie odpowiedniki	190
4.2. „Listy Litewskie”	193
4.3. „Zbiór Pism Tyczących się Powstania Królestwa Polskiego”	200
5. Czasopisma literacko-historyczne	201
5.1. „Pamiętnik Warszawski” Osieńskiego	201
5.2. „Pamiętnik Warszawski” Bentkowskiego	214
6. Periodyki naukowe	220
6.1. „Roczniki Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk”	220
6.2. „Miscellanea Cracoviensia”	222
6.3. „Korrespondent Poznański” – niezrealizowana inicjatywa prasowa	225
7. Czasopisma gospodarczo-rolnicze	228
7.1. „Gospodarz Krakowski”	229
7.2. „Dziennik Gospodarczo-Rolniczy”	230
7.3. „Przyjaciel Wiejski” – mniemane czasopismo gospodarczo-rolnicze	235
7.4. O pismo dla ludu	236
8. Periodyczne sprawozdania	237
8.1. „Rocznik Teatru Narodowego Warszawskiego”	237
8.2. „Dziennik Towarzystwa Dobroczynności”	238
8.3. Planowane sprawozdanie Towarzystwa Królewskiego Gospodarczo-Rolniczego	240
9. Czasopismo humorystyczno-satyryczne „Sznurek Pereł czyli Romansowy Chińczyk”	241

Rozdział V

Szata zewnętrzna	247
1. Formaty	247
2. Objętość	247
3. Druk	250
3.1. Tłocznice	250
3.2. Papier	253
3.3. Okładki, tytulatura, karty tytułowe	254
3.4. Łamanie, skład, zasób typograficzny i przyzwyczajenia drukarskie	261
4. Tablice sztychowane	268

Rozdział VI

Ekonomika przedsiębiorstwa prasowego	278
1. Rynek prasowy	278
2. Struktura dochodów i wydatków wydawców prasy	287
2.1. Cena prenumeraty, pojedynczego egzemplarza i arkusza druku	287
2.1.1. Gazety	288
2.1.2. Czasopisma urzędowe	290
2.1.3. Czasopisma literacko-historyczne i naukowe	292
2.1.4. Czasopisma gospodarczo-rolnicze	293
2.1.5. Czasopisma propagandowe	294
2.2. Wpływy z inseratów i materiałów urzędowych	294
2.3. Koszty druku i papieru	298
2.4. Opłata patentowa, podatek osobisty, kanon	300
2.5. Wynagrodzenia współpracowników	304
3. Próg rentowności	305

Rozdział VII

Nakłady i kolportaż	308
1. Nakłady	308
1.1. Gazety	309
1.2. Czasopisma literacko-historyczne i naukowe	311
1.3. Czasopisma urzędowe	312
1.4. Czasopisma propagandowe	313
1.5. Czasopisma gospodarczo-rolnicze	314
2. Geograficzny zasięg kolportażu	314
2.1. Gazety	314
2.2. Czasopisma literacko-historyczne, naukowe i gospodarczo- rolnicze	316
2.3. Czasopisma urzędowe	317
2.4. Czasopisma propagandowe	317
3. Formy kolportażu	318
3.1. Kolportaż miejscowy	318
3.1.1. Prenumerata miejscowa	319
3.1.2. Warszawska sieć kolportażu	319
3.1.3. Kolportaż uliczny	323

3.2. Kolportaż wysyłkowy	324
3.2.1. Kolportaż „ex officio”	324
3.2.2. Kolportaż obowiązkowy	327
3.2.3. Kolportaż wymuszony	329
3.2.4. Kolportaż kombinowany	333
3.2.5. Prenumerata pocztowa	335
3.2.6. Kolportaż stowarzyszony	337
3.2.7. Kolportaż kierowany	337
4. Tempo docierania pism do odbiorców	338

Rozdział VIII

Czytelnicy	343
1. Potencjalni odbiorcy prasy	344
2. Liczba czytelników	347
3. Preferencje czytelnicze	352
4. Formy kontaktu z prasą	357
5. Czytelnicy Księstwa Warszawskiego wobec lektury	366
6. Prasa Księstwa Warszawskiego w oczach współczesnych	372

Rozdział IX

Prasa Księstwa Warszawskiego w historii polskiego czasopiśmiennictwa	376
Aneks. Bibliograficzny spis tytułów prasy Księstwa Warszawskiego	384
Źródła i opracowania	406
Spis ilustracji	422
Indeks nazwisk	424